Kontaktperson
Peter Ylmén
Byggsystem och materialbeständighet
+46 10 516 51 51
peter.ylmen@ri.se



# Remissvar från RISE avseende Regler om livscykel-GWP och gränsvärden för byggnaders klimatpåverkan

RISE Research Institutes of Sweden välkomnar förslaget att införa regler för beräkning och redovisning av livscykel-GWP samt gränsvärden för byggnaders klimatpåverkan. Förslaget är ett viktigt steg mot jämförbara klimatberäkningar och tydligare styrning av byggsektorns utsläpp.

RISE ser samtidigt behov av ändringar och förtydliganden för att reglerna ska ge avsedd klimatnytta och kunna tillämpas rättssäkert, kostnadseffektivt och likvärdigt i hela landet. Våra huvudsakliga synpunkter gäller nivån på gränsvärdena, kraven på beräkningsunderlag, den nationella samordningen av kontrollen, övergången mellan regelverken, hanteringen av markförstärkning samt verifieringen av täckningsgrad.

## Sätt gränsvärden som ger en tydlig klimatstyrning

RISE anser att de föreslagna gränsvärdena bör skärpas i förhållande till Boverkets förslag. Boverket föreslår alternativ 2, som ligger mellan en nivå i linje med EU:s klimatmål för 2030 och nivån i rapport 2023:20. Rapporten anger samtidigt att varken alternativ 2 eller alternativ 3 ligger i linje med EU:s klimatmål för 2030 och att en stor majoritet av deltagarna vid hearingen förordade alternativ 1.

Motivet för alternativ 2 är främst att nivån bedöms kunna klaras utan att vara kostnadsdrivande år 2030. Kostnadshänsyn är viktig, särskilt för små och medelstora företag, men den bör inte ensam vara avgörande för den initiala ambitionsnivån. Ett gränsvärde behöver innebära en faktisk styrning utöver den utveckling som ändå väntas genom teknikutveckling. Om nivån ligger nära den förväntade utvecklingen utan den nya regleringen riskerar styrsignalen att bli svag.

RISE rekommenderar därför att regeringen och Boverket prövar en nivå närmare alternativ 1, alternativt en tydligt skärpt variant av alternativ 2. Om alternativ 2 ändå väljs bör reglerna innehålla en tidigarelagd översyn och en tydlig mekanism för skärpning, så att gränsvärdena successivt förs i linje med EU:s klimatmål och den faktiska utvecklingen av material, teknik och marknad.

## Gör beräkningsunderlaget obligatoriskt

RISE avstyrker förslaget att endast vissa uppgifter som huvudregel ska lämnas till byggnadsnämnden. Att enbart rapportera resultat och ett begränsat antal nyckeluppgifter ger inte ett tillräckligt underlag för att bedöma om beräkningen är korrekt, om rätt systemgränser



Dokument-ID 09222115557592787260 Signerat PW

och klimatdata har använts eller om den redovisade byggnaden motsvarar den faktiskt uppförda byggnaden.

Energianvändning kan följas upp genom mätning i en färdig byggnad. För klimatpåverkan finns inte motsvarande möjlighet. Tillförlitligheten måste i stället säkerställas genom granskning av beräkningsunderlaget, inklusive materialmängder, produktval, klimatdata, antaganden, standardvärden, täckningsgrad och uppräkning. Detta blir särskilt viktigt när ett bindande gränsvärde kombineras med byggsanktionsavgift.

Klimatberäkningar innehåller alltid osäkerheter. Reglerna behöver därför ange hur datakvalitet, täckningsgrad och osäkerheter ska hanteras för att bedömningen ska bli rättvis och förutsägbar. Ett obligatoriskt, strukturerat beräkningsunderlag minskar tolkningsutrymmet, förbättrar möjligheten till kontroll och minskar risken för olika bedömningar mellan kommuner.

Ett likformigt underlag skapar också möjlighet till automatiserade kontroller och personoberoende analyser. Det är en förutsättning för att kontrollen ska kunna genomföras kostnadseffektivt när många kommuner får ansvar för samma nya tekniska egenskapskrav.

## Gör det nationella IT-stödet obligatoriskt

RISE stödjer förslaget att staten via Boverket tar fram ett gemensamt IT-stöd, men bedömer att frivillig användning inte är tillräcklig. Olika kommuner har olika resurser, kompetens och digital mognad. Ett frivilligt system riskerar därför att skapa parallella arbetssätt, varierande dokumentationskrav och skiftande bedömningar.

IT-stödet bör vara obligatoriskt för inrapportering av de uppgifter och underlag som krävs enligt reglerna. Systemet bör använda en nationell datamodell, stödja maskinläsbar överföring och göra det möjligt att genomföra grundläggande automatiserade rimlighets- och fullständighetskontroller. Kommunerna ska fortsatt ansvara för myndighetsutövningen, men underlagets struktur och informationsinnehåll bör vara gemensamt i hela landet.

En nationellt samordnad lösning minskar dessutom behovet av att varje kommun utvecklar egna rutiner, mallar och utbildningsinsatser. Den kostnadsuppskattning som redovisas för kommunernas kompetensuppbyggnad talar för att gemensamma verktyg, utbildningar och granskningsstöd kan ge betydande effektiviseringsvinster.

## Säkerställ en sammanhängande övergång till de nya reglerna

Förslaget innebär att nuvarande regler om klimatdeklaration upphör den 1 april 2027, medan kravet på livscykel-GWP börjar gälla den 1 januari 2028 för större byggnader. För övriga nya byggnader börjar motsvarande krav gälla först den 1 januari 2030. Det uppstår därmed perioder då det nuvarande kravet på redovisning av byggskedets klimatpåverkan försvinner utan att omedelbart ersättas av ett nytt krav för samma byggnader.

RISE bedömer att ett sådant avbrott är olämpligt. Det riskerar att försvaga kontinuiteten i branschens arbete, minska inflödet av data och göra att etablerade rutiner och kompetenser tappar aktualitet. Redovisningen av GWP-GHG för A1-A5 bör därför fortsätta utan avbrott fram till dess att de nya kraven och gränsvärdena är fullt införda.

RISE rekommenderar också att Boverket under övergångsperioden 2027 till 2030 behåller ett tydligt nationellt ansvar för inrapportering, metodstöd, kontrollutveckling och erfarenhetsåterföring. En stegvis överföring till kommunerna skulle ge Boverket praktisk erfarenhet av de nya metoderna och ge kommunerna längre tid att bygga upp kompetens och arbetsprocesser. Det skulle samtidigt minska risken för att olika kommunala tillämpningar etableras innan gemensamma verktyg och vägledningar är färdiga.



Dokument-ID 09222115557592787260 Signerat PW

## Inkludera markförstärkning i gränsvärdet eller motivera undantaget tydligare

Boverket föreslår att markförstärkning, exempelvis pålning, ska ingå i redovisningen av livscykel-GWP men undantas från gränsvärdet. RISE anser att motiveringen till denna avgränsning behöver stärkas. Markförstärkning kan utgöra en betydande del av byggprojektets klimatpåverkan och påverkas av val av lokalisering, grundläggningsprincip och konstruktion.

Ett generellt undantag riskerar att minska incitamentet att optimera dessa delar och kan ge en ofullständig styrning av byggskedets utsläpp. Särskilda markförhållanden kan samtidigt ligga utanför byggherrens kontroll. Detta kan hanteras genom den föreslagna möjligheten att besluta om ett högre gränsvärde när särskilda klimatdrivande förutsättningar föreligger.

RISE rekommenderar därför att markförstärkning inkluderas i gränsvärdets systemgräns och att behovet av justering hanteras genom transparenta och enhetliga kriterier för särskilda omständigheter. Om markförstärkning även fortsättningsvis ska undantas bör Boverket tydligare redovisa varför ett generellt undantag är mer ändamålsenligt än en sådan modell och hur klimatpåverkan från markförstärkning ändå ska följas upp och minskas.

## Utveckla en verifierbar metod för täckningsgrad

RISE stödjer inriktningen att höja täckningsgraden till minst 90 procent och att kvarvarande dataluckor ska hanteras genom standardvärden och uppräkning. Kravet får dock begränsad betydelse om det saknas en tydlig metod för hur täckningsgraden ska styrkas och kontrolleras.

Reglerna behöver precisera vilket underlag som ska användas och hur kontrollen ska förhålla sig till ändringar mellan projektering och färdig byggnad. Metoden behöver vara reproducerbar och möjlig att granska med hjälp av det obligatoriska beräkningsunderlaget och IT-stödet.

RISE rekommenderar att Boverket före ikraftträdandet tar fram en nationell verifieringsmetod med exempel, kontrollpunkter och maskinläsbara rapporteringsfält. Kravet bör följas upp i den tidiga utvärderingen av regelverket, med särskilt fokus på om täckningsgraden används konsekvent mellan projekt.

## Ta tillvara beräkningsunderlagen för kunskapsuppbyggnad

Rapporten beskriver ett återkommande behov i branschen av ökad kunskap om åtgärder som minskar klimatpåverkan. Ett nationellt, strukturerat material av beräkningsunderlag kan väsentligt förbättra förutsättningarna för sådan kunskapsuppbyggnad. Det kan användas för att analysera vilka byggdelar, material, system och projekteringsåtgärder som ger störst effekt, samt för att utveckla referensvärden, standardvärden, vägledning och framtida gränsvärden.

Utan enhetliga underlag tvingas varje aktör i hög grad utveckla kunskap utifrån egna projekt. Med nationell sammanställning och kvalitetssäkring kan erfarenheter återföras till hela sektorn. Tillgången till data behöver förstås ordnas med hänsyn till sekretess, personuppgifter och kommersiellt känslig information, men dessa frågor bör hanteras i systemets rättsliga och tekniska utformning snarare än genom att underlagen inte samlas in.

## Sammanfattande bedömning

RISE tillstyrker huvudinriktningen att införa krav på livscykel-GWP och gränsvärden för nya byggnader. För att reglerna ska ge avsedd klimatnytta och kunna tillämpas likvärdigt rekommenderar RISE att:

- gränsvärdena skärps eller kompletteras,



Dokument-ID 09222115557592787260 Signerat PW

- ett strukturerat beräkningsunderlag med nationellt fastställt minimiinnehåll görs obligatoriskt,
- det statliga IT-stödet görs obligatoriskt och kopplas till energideklarationen,
- redovisningen av GWP-GHG fortsätter utan avbrott mellan nuvarande och nya regler,
- Boverket behåller ett tydligt nationellt ansvar under övergångsperioden 2027 till 2030,
- markförstärkning inkluderas i gränsvärdet eller undantaget motiveras och följs upp tydligare,
- en verifierbar och nationellt enhetlig metod för täckningsgrad utvecklas, och
- beräkningsunderlagen används för nationell kunskapsuppbyggnad, uppföljning och framtida regelutveckling.

I detta ärende har Pernilla Walkenström beslutat. I handläggningen har Peter Ylmén, Eva-Lotta Kurkinen och Jutta Schade deltagit.

**RISE Research Institutes of Sweden AB**

# Verifikat

Dokument-ID 09222115557592787260

## Dokument

**Remissvar från RISE avseende  Regler om livscykelGWP och gränsvärden för byggnaders klimatpåverkan**
Huvuddokument
4 sidor
Startades 2026-10-21 10:03:30 CEST (+0200) av Jonas Aspling (JA)
Färdigställt 2026-10-21 16:02:04 CEST (+0200)

## Initierare

**Jonas Aspling (JA)**
RISE Research Institutes of Sweden AB
Org. nr 556464-6874
jonas.aspling@ri.se
+46102284797

## Signerare

**Pernilla Walkenström (PW)**
RISE Research Institutes of Sweden AB
pernilla.walkenstrom@ri.se
+46 70 839 40 40
Signerade 2026-10-21 16:02:04 CEST (+0200)

Detta verifikat är utfärdat av Scrive. Se de dolda bilagorna för mer information/bevis om detta dokument. Använd en PDF-läsare som t ex Adobe Reader som kan visa dolda bilagor för att se bilagorna. Observera att om dokumentet skrivs ut kan inte integriteten i papperskopian bevisas enligt nedan och att en vanlig papperutskrift saknar innehållet i de dolda bilagorna. Den digitala signaturen (elektroniska förseglingen) säkerställer att integriteten av detta dokument, inklusive de dolda bilagorna, kan bevisas matematiskt och oberoende av Scrive. För er bekvämlighet tillhandahåller Scrive även en tjänst för att kontrollera dokumentets integritet automatiskt på: https://scrive.com/verify